

Rødt krever:
Stopp volden og trakasseringen
- Rettssikkerhet for kvinner!

Et diskusjonshefte utgitt av Rødts Kvinneutvalg

Hva viste «Hemsedal-saken»?

Andrea Voldum Foto: Espen Solli

Andrea Voldum ble kjent over hele Norge da hun fortalte at hun var blitt dopet ned og voldtatt av tre menn i 2014 da hun var 19 år. Saken ble kjent som Hemsedal-saken. To av de tiltalte innrømmet å ha gitt Voldum dop og alle tre innrømmet å ha hatt sex med henne. De filmet overgrepet.

Fagdommerne stemte for at de tre skulle dømmes. Men lekdommerne, altså vanlige folk, stemte for frikjønning. De sa de var usikre på om mennene forsto at hun ikke ville. Da ble det ikke et flertall på fem, som var et krav. Dette førte til demonstrasjoner over hele landet, for rettssikkerhet

og med parola: «#jeg tror deg, Andrea!» Krav ble reist for å hindre at voldtekt nærmest skal være en risikofri forbrytelse i Norge. Loven kan i langt flere saker få voldtektsmennene dømt. Men hvem dømmer? Hva slags holdninger har de? Hvem tror de på? Hva sier loven?

Straffelovens § 291

«I følge straffeloven § 291 er voldtekt å skaffe seg eller andre seksuell omgang ved vold eller ved truende atferd, eller ved at offeret er bevisstløs eller av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen».

Foto: GAD

Voldtektslovgivninga er ikke bra nok! Menn har blitt frikjent – også når alle parter er enige om at kvinnen var bevisstløs. Hvordan kan det skje?

I 2003 frikjente Høyesterett en mann som hadde fortsatt å ha sex med en bevisstløs kvinne, fordi hun hadde samtykket til sex – og de hadde sex da hun mistet bevisstheten. Høyesterett viste til at det ikke er holdepunkter i loven som tilsa at mannen kunne dømmes for voldtekt. Dommen sa videre at så lenge mannen ikke hadde gått over til mer inngripende handlinger, men fortsetter med samme type sex, så er dette straffefritt.

Det blei referert til denne dommen i to dommer i 2017, der

gjerningmennene ble frikjent, sjø om de hadde filmet sex med en bevisstløs kvinne, fordi retten kom frem til at kvinnene hadde samtykket før de mistet bevissthet.

Loven må kreve samtykke

Rødt mener det trengs en voldtektslov som sier at kvinnen må samtykke. Kvinnebevegelsen og flere andre har krevd samtykke inn i loven siden før 2008.

En bevisstløs kvinne har ikke samtykke-kompetanse. Bare ja er ja. Nei er nei. Bevisstløshet er nei. Sex uten samtykke er voldtekt. Dette er veldig lett forklart i den lille filmen «A cup of tea». Søk den opp på Youtube.

Voldtekt i statistikken

Foto: Ka Man Mak, Vårt Oslo

- En av ti kvinner rapporterer at de er blitt voldtatt.
- Politiet får ca. 100 anmeldelser av voldtekt hver måned, men regner med at det skjer 1000 voldtekter i måneden. 80 prosent av anmeldelsene legges til side. I de sakene som blir behandla i retten, ender en tredel med frifinnelse.
- FN bekymrer seg over det høye antallet henleggelses og frifinnelser og de milde straffene som gjerningsmennene får i voldtektssaker i Norge.
- Vold mot kvinner er så omfattende at det ifølge en studie fra Verdensbanken utgjør en global helsetrussel på linje med hiv/aids og kreft.
- Debatter om voldtekt og

seksuelle overgrep, handler ofte om sex. Men voldtekt er ikke sex. Voldtekt er vold

Menns vold mot kvinner

Kvinner blir også utsatt for annen vold fra menn enn voldtekt, som drap, mishandling, trusler og kontroll. Ofte benytter gjerningsmannen flere ulike former for vold, både seksuell, fysisk og psykisk. Rødt støtter all kamp mot vold mot kvinner, og ønsker bl.a. at menn skal bære «omvendt voldsalarm», i stedet for at kvinner og barn skal måtte rømme unna voldsmannen. Rødt støtter kvinners kamp for frie liv, uavhengig av om de tilhører majoritets- eller minoritetsmiljø.

Spørsmål

- Hvis dere er et sted hvor ei jente eller kvinne blir utsatt for overgrep. Hva vil dere gjøre i en slik situasjon? Hvis det blir rettssak, vil dere melde dere som vitne?
- Andrea Voldum offentliggjorde navnene på de som voldtok henne. Hva mener dere om en slik offentliggjøring?
- Kan kvinner være medskyldige eller medansvarlige når de blir voldtatt?
- Hvilken betydning har pornoen for menns vold mot kvinner?

Rødt har levert disse forslagene på Stortinget:

1. Kunnskap om grensesetting, kjønnsroller, seksuell trakassering og voldtekt må inngå i utdanningen av lærere, barnevernspedagoger, politi, helsefaglige profesjoner, sosionomer og barne- og ungdomsarbeidere.

2. Barneskoler ungdomsskoler og videregående skoler skal gjennomføre obligatorisk undervisning og diskusjon om grensesetting, kjønnsroller, seksuell trakassering og voldtekt for elevene. Lærere må få tilbud om relevant videreutdanning slik at de kan undervise i dette.

3. Det må sikres et lavterskeltilbud i alle kommuner med tverrfaglig kompetanse for personer som er utsatt for voldtekt og andre seksuelle krenkelser.

4. Likestillings- og diskrimineringsnemnda må få kompetanse til å håndheve saker om seksuell trakassering.

Foto: GAD

Prostitusjon er vold

Over hele verden kjøper menn seg tilgang til kvinners og jenters kropp, for sin egen seksuelle tilfredsstillelse. Prostitusjon er ikke sex, men vold. Det er ikke en handel mellom to likeverdige parter. Kjøperne vet at den prostituerte ikke ønsker å ha sex med dem – hvis ikke, hadde de ikke vært nødt til å betale.

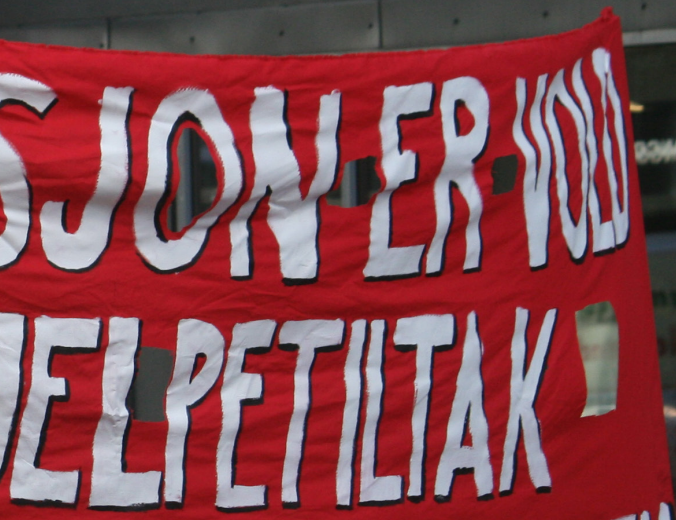
Flertallet av dem som havner i prostitusjon ble prostituert da de var barn. 80 prosent av prostituerte har opplevd voldtekt og grov vold i tillegg til selve sexkjøpet.

Flertallet av de prostituerte i Norge i dag er utsatt for menneskehandel. De har som regel ikke lovlig opphold eller papirer. Blir de tatt av politiet,

risikerer de å bli sendt ut av landet.

Rødt krever: «Styrke exit-programmer som hjelper mennesker ut av prostitusjon. Samtidig må utenlandske kvinner i prostitusjon gis oppholdstillatelse eller hjelp til trygg retur og reetablering i hjemlandet. Videreføre ROSA-prosjektet mot menneskehandel og øke antall ansatte.» (Arbeidsprogrammet) Se <http://rosa-help.no/>.

Rødts forslag til statsbudsjettet for 2018: «Øke støtten til ROSA-prosjektet i Krisesentersekretariatet med 10 millioner kroner, dette prosjektet sikrer hjelp til kvinner utsatt for menneskehandel.»

Forsvar sexkjøpsloven!

Foto: GAD

Rettsapparatet gir prostituerte svakere beskyttelse i voldtektsaker enn andre kvinner. I Stavanger tingrett ble en mann i 2016 dømt for voldtekt av to prostituerte. Loven gjorde det mulig for dommeren å gi mannen mildere straff og kvinnene lavere erstatning – fordi de var prostituerte. Rødt mener kvinner i prostitusjon må behandles med verdighet, og at vold mot dem er like alvorlig som mot alle andre.

Rødt vil «Forsvare sexkjøpsloven som kriminaliserer kjøp av seksuelle tjenester.» (Arbeidsprogrammet). Etter at loven ble innført, har menns kjøp av kvinner sunket med en firedel. At færre får erfaring med prostitusjon er bra. Samtidig er loven en viktig

beskjed til det norske samfunnet, ikke minst til barn og ungdom: Kvinner er ikke forbruksvare for menn.

«Hallikparagrafen» er straffelovens § 315. Den sier at hallikvirksomhet er kriminelt. Hallik er en betegnelse på personer som rekrutterer til, organiserer eller utnytter andres prostitusjon. Paragrafen er viktig i kampen mot menneskehandel, som er en av de største og mest profitable kriminelle økonomiene i verden. Rødt forsvarer § 315 og krever at politiet stopper bordeller forkledd som massasjesteder.

Er prostitusjon arbeid?

De siste årene har pro-
stitusjonslobbyen i verden
prøvd å få erstattet begrepet
prostitusjon med begrepet sex-
arbeid. Men prostitusjon er ikke
arbeid. Det å selge tilgang til
kroppen sin kan ikke sidestilles
med lønnsarbeid. Det å bli brukt
mot sin vilje igjen og igjen, kan
ikke reguleres gjennom noen
arbeidsmiljølov.

Prostitusjon rammer alle kvinner

Så lenge prostitusjon eksisterer,
kan vi aldri oppnå full likestilling.
Sex-industrien påvirker hele
samfunnet og ikke bare de som
er direkte involvert. I et samfunn
som godtar at noen kvinner er til
salgs, kan i prinsippet alle kvinner
kjøpes.

Spørsmål

- Skal Rødt fortsatt forsvare hallikparagrafen?
- Skal Rødt fortsatt forsvare sexkjøpsloven?

Andre krav

- Motarbeide alle forsøk på å skape en prostitusjonskultur gjennom pornografi, stripping, reklame og medias framstilling av kvinner som varer.
- Protestere mot bøker som «Kalenderpiken» som framstiller prostitusjon som noe glamorøst, og kreve forbud mot datingsteder som fremmer prostitusjon, som «Sugar dating».
- Hjelpeapparatet må bruke mer ressurser på å hjelpe folk ut av prostitusjonen.
- Psykiske langtidseffekter ved prostitusjon må kartlegges
- Oppholdstillatelse og voldsoffererstatning for alle ofre for menneskehandel.

Hva forteller #metoo-kampanja om det norske samfunnet?

Det er en flom av underskrifter og rapporter fra kvinner i musikkbransjen, fra sangere og musikere, skuespillere, sykepleiere, leger, ansatte på hoteller og restauranter, fra reklamebransjen, akademikere, kvinner i fagbevegelsen og partier, - og det vil komme mer.

Seher Aydar, 1. vara til Stortinget for Rødt og Kari Kristensen, medlem av kvinneutvalget i Rødt, skriver dette i Aftenposten (5.12.2017): #metoo er politisk. Kampanjen #metoo viser oss at patriarkatet fortsatt har et godt balletak om det norske arbeidslivet. Skal vi forandre på det, trenger vi politisk handling.

Det faktum at nesten alle norske kvinner har opplevd en eller annen form for seksuell krenkelse, viser at vi lever i et patriarkalsk samfunn. Seksuell trakassering skjer på skolen, på konsert, på gaten, på nett, overalt vi ferdes. Vold mot kvinner, voldtekt og seksuell trakassering er et uttrykk for det skjeve maktforholdet mellom kvinner og menn».

De avslutter: «Noen sier det

har vært nok prat om #metoo nå. Det er å be kvinner holde kjeft og godta den uretten vi blir utsatt for. Men vi er ikke ferdigsnakka før problemet er borte. De som blir utsatt for seksuell trakassering skal ikke stå alene. Er det én ting #metoo har lært oss, så er det at vi står sterkere sammen».

Maleri av Rolf Groven 2017 «Trump»
Foto: Gerd Inger Polden

Engasjer deg i fagforeninga di!

Hvorfor har kvinner så lenge ikke sagt noe? Tenker mange kvinner at «det er slikt kvinner må tåle, – det er omkostninga ved å være kvinne?»

Skuespillerne: «Hvis vi nå bare snakker om mishandlinga fra menn som enkeltpersoner, og at disse mennene må lære å oppføre seg bedre, så kommer vi til å overse kvinnes mangelen på makt i arbeidslivet.» Er det slik?

Usikre jobber går igjen i alle #metoo-opprop. Kvinnene trenger fagforeninga (og verneombudet) som motkraft mot eiere, arbeidsgivere, sjefer. Vil fagforeninga virke slik, hvis det ikke finnes kvinneorganisasjoner?

#metoo viser at det er viktig å kreve faste ansettelser. Er du fast ansatt er det mye vanskeligere

for en dårlig leder å true deg ut av jobben.

Metoo viser at det er viktig å kreve hele stillinger. Retten til å kunne forsørge seg sjøl og eventuelle barn er noe kvinneorganisasjonene har kjempa for i hundre år. Ei lønn å leve av.

Hele faste stillinger er ikke mulig for alle kvinner når du må jobbe 7 ½ time. Den normale arbeidssdagen må bli seks timer. Kvinner jobber i gjennomsnitt 6 timer nå. Med hel, fast stilling kan kvinner stå mye sterkere i kampen mot seksuell trakassering og overgrep på arbeidsplassene.

«Kvinner i arbeidslivet er undertrykt som kvinner og som arbeidere – samtidig». Er det sant? Konsekvenser for et parti som Rødt?

Hva kan gjøres?

Foto: Gerd Inger Polden

- Vi bør undersøke der vi sjøl er, i Rødt. Hva er våre erfaringer? Er det mulig å snakke om seksuell trakassering og overgrep? Rødt har etiske retningslinjer, se [Rettssikkerhet for kvinner på rettssikkerhet.no/rettsikkerhet-for-kvinner](https://rettssikkerhet.no/rettsikkerhet-for-kvinner)
- Kvinner er blitt sjukmeldte, har mista jobb, inntekt og skole, fått psykiske skader. Bør samfunnet gi erstatning?
- Arbeidsmiljøloven: § 1-1. «Lovens formål er å sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon, som gir full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger ...» Dette er arbeidsgiver lov-pålagt å sørge for.
- Verneombudet må ha egne kurs i saker som angår seksuell trakassering. Hva slags opplæring trenger tillitsvalgte i fagforeningene?
- Hva med kvinneutvalg i fagforeningene sentralt og lokalt, der kvinner kan dele erfaringer og diskutere tiltak? Hva med lokale kvinneutvalg i Rødt?
- Hvorfor lager kvinner kvinneorganisasjoner, når de har partier og fagforeninger? For eksempel Kvinnegruppa Ottar, Kvinnefronten, Jentefronten, Norsk kvinnesaksforening, Sámi NissonForum/Samisk kvinneforum, Juridisk rådgiving for kvinner, Kvinner i skogbruket, ei lang rekke organisasjoner for kvinner med innvandrerbakgrunn. Og det er flere! Hvorfor?

**Dette heftet beskriver innholdet i kampanja
«Rettsikkerhet for kvinner».**

Rødt har ei kampanje i januar, februar og til 8. mars hvor partiet krever rettsikkerhet for kvinner.

- Begynnelsen av januar: Diskusjonshefte, plakater og løpesedler sendes ut til lokallagene. 20 hefter, to plakater, 200 løpesedler: 200 kr pluss porto.
- Januar og februar: Diskusjon i lokallagene
- Mandag 19. februar: Rødt Nytt 8. mars-nummer sendes ut
- Torsdag 22. februar: «Rødt hjemmefra»
- Lørdag 3. mars: Felles aksjonsdag over hele landet

Mer informasjon

rødt.no/rettsikkerhet-for-kvinner

Innledere til møter?

Kvinneutvalget kan komme så langt de rekker.
Kontakt Marielle Leraand, marielle.leraand@gmail.com.

8. mars 2018

- Hvordan kan Rødt-lagene bidra til at kvinners rettsikkerhet blir viktig på 8. mars?
- Hva kan Rødt-lagene bety i kvinnebevegelsen og i 8. marsbevegelsen, både med de hjemlige kravene og med internasjonal solidaritet?
- Hvordan kan #metoo-bevegelsen få plass i 8. marsbevegelsen?

Rødt

Utgitt av Rødt 2018